

Tabu a vagyon és a jövedelem

Ismét megszámláltatunk

Bár a korábbi századokban is voltak népszámlálások Európában — így hazánk területén is —, a modern értelemben vett népesség-összeírások csak a múlt század közepén kezdődtek. Az első hivatalos magyar népszámlálás időpontja 1870, azóta ez — a nemzetközi gyakorlatnak megfelelően — általában tízévenként megismétlődik. Sok volt a bizonytalanság az 1990 januárjában végrehajtandó népszámlálás körül — kezdjük a beszélgetést Klonkai Lászlóval, a Központi Statisztikai Hivatal Csongrád megyei igazgatójával.

— A legyen—ne legyen vitában érvként szerepelt az is, hogy a civilizált országokban tízévenként népszámlálást tartanak. Természetesen hazánkat nem ez a januári esemény sorolja be az áhitott kategóriába. Az azonban tény, hogy ahol számlálják a népet, ezt az évtized fordulóján teszik, így a mi összeírásunk — kis túlzással — egy közel világméretű akció részeként is értelmezhető. Ennek a nemzetközi összehasonlításokból eredő, sokoldalúan hasznosítható információ miatt van kitüntetett jelentősége.

— Ma már tudjuk, hogy teljes körű lesz, de korábban többféle változat is keringett.

— A kormányzat tervei- ben olyan költségkímélő megoldás is szerepelt, amely a lakosság 10 százalékára kiterjedő, úgynevezett reprezentatív adatfelvételben gondolkodott. Végül a szakértők véleményének figyelembevételével döntöttek, teljes körű összeírás lesz a jövő év elején.

— Mennyibe fog ez nekünk kerülni?

— A költségvetés — több évre elosztva — 700 milliót fordít erre a célra, s ebbe bele kell férnie az összeírók díjazásának, az oktatás, a lebonnyítás és a gépi adatfeldolgozás költségeinek.

— Sikerkült mindezekre felkészülni?

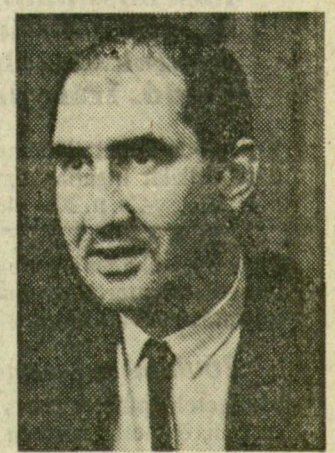
— Szaktikáról lévén szó, sokan azt hiszik, mi vagyunk a végrehajtók. Természetesen a KSH-nak jelentős szerepe van ebben a munkában — kérdőív-megszerkesztés, -feldolgozás, -publikálás —, de magát a

Bemutatjuk az új főkapitányt

„Profi rendőrnek vallom magam”

Igazságtalan lennék Barna Sándorral, Csongrád megye immár múlt időben emlegethető rendőrfőkapitányával, ha nem ismerném el: működése alatt sok, a rendőroket fedő titokról lebbentettük föl a fátylat. Nemegyszer tapasztaltam — amikor újszerűnek tűnő megközelítésben foglalkoztam a rendőrök munkájával, vagy olyan területre tettem be a lábam, ahova önszántukból eddig még kevesen —, hogy maguk a rendőrök is hitetlenkedve kérdezték: „ezt a főnök megengedte?” Ugyanakkor érdekes azt is megemlíteni, a tűzhöz közelálló véleménye szerint főként akkor, amikor Szabó Sándor volt első titkárként a megye első embere, mindjárt másodikként Barna Sándort emlegették. Kettejük kezében igen komoly hatalom összpontosult. Azóta Szabó Sándor nyugdíjas, megye sincs már lassan, Barna Sándor pedig — immár vezérőrnagyként — embert próbáló feladatot kapott: Budapesti rendőrfőkapitánya lett. Erős személyiségének is köszönhetően rávilágító reflektor azonban továbbra is bekapcsolva maradt. A megvilágított székbe pedig új ember ült, Salgó László ezredes.

Posztjához mérten valószínűtlenül fiatal, 38 éves. Amikor először találkoztunk, értékelő tiszt volt, századosként. Akkor még nem tudtam, igazából mit is fed ez a feladatkör, most már tudom: mondhatni a főkapitány jobb keze az értékelő tiszt. Mindentől tud, amiről egy rendőrségen tudni kell, hozzá jut be minden információ, de ezekből csak azokat továbbítja a főkapitánynak, melyek az ő döntését igénylik, minden más fönnakad az értékelő tiszt szűrőjén, intézkedésén. Amely ügyekben a főkapitány határoz, azokban is a lehetséges döntési módokat összegyűjti a jobb kéz, melyek közül „csak” választani kell a főnöknek. Bizalmi állás tehát az értékelő tiszté. Aki e posztra kerül, biztos lehet abban, hogy fölfelé ível a karrierje. Nem meglepő hát, hogy Salgó Lászlót — órnaggyá előléptetve — Makó város rendőrkapitányává nevezték ki 1987 tavaszán.

— Az én információim a makói vezetésről eléggé lehangolóak. A korábbi években még a sztálinista domborzati térkép magyar vonulatai között is kiemelkedő, sőt elő- rom volt, s a városiakok szerint a rendőrkapitány is kemény szikla volt a csúcs közelében. Úgy gondoltam hát, az új kapitányt rendet (is) csinálni küldték a vég- gekre. Salgó László azonban tiltakozik. Azt mondja, teljesen megalapozatlanok az információim, elődje kiváló munkát végzett, s neki köny- nyű dolga volt — csak foly- tatni kellett a megkezdette- ket. Ha volt „bűne” az előző kapitánynak — mondja —, csupán az lehet, túlságosan kemény és szigorú volt, de szó sincs arról, hogy bele- folyt volna a helyi korrupció hömpölygő folyamába.

Makói éveinek szépségét eseteli az új főkapitány, s beszámol arról, családja mily- en jól érzi, sőt érzi ott magát. Három gyermeke ugyanis jelenleg is Makón jár iskolába, e felvételt ott fe- jezik be, így az a jelenlegi zokatlan helyzet, hogy a megye első számú rendőre Makóról jár be dolgozni. Amíg erről társalgunk, nem- csak az tűnik fel, milyen szí- vesen beszél a családjáról, s jut eszembe, bemutatkozó sajtótájékoztatóján szinte zokon vette, hogy magán- életéről egy kolléga sem fag- gatta, hanem azon is elmél- kedem, mik lehetnek a ki- választás szempontjai, ami- kor valaki ilyen fontos po- zícióba kerül. Nyilván számít a rendezett családi élet, de hol lehet a határ a rendezett s a rendezetlen között? Természetesen nincsenek a sze- mélyzetiséknél paragrafu- saik, melyek alapján eldönt-

Személyi szám

Népszámlálási kérdőívekről történő elhagyásával a legfejlettebb demokráciák — nehéz harcok árán megszerzett — vívmányát értük utol egyetlen ugrással. Segítségével ott többször visszaélték a hatalmas adatbázissal. Munkáltató juthatott hozzá nem túl nagy erőfeszítéssel a jelentkező mérnök kórházi zárójelentéséhez, bankszámlaegyenlegéhez. Itthon változatlanul ráírjuk tücsökre-bogárra legszemélyesebb azonosítókat. Így például az általunk befizetett ezeregy-

néhány forintos kábeltelevízió-hozzájárulás nyomtatványára is. Elve a „jogszakadékkal” szükséges és felesleges hivatalok tömege teszi nyomatékosabbá őrölőjait a 11 négyszöggel. Hogy siker-e a személyi szám-mentes népszámlálási kérdőív, megoszlanak a vélemények. A szakemberek — ismervé zilált népesség-nyilvántartásunkat — elszalasztott lehetőség, a körön kívüliek a személyiségi jogok védelmének fontos állomásáról beszélnek. A példa, mindenestre adott, négyszö- gekből kevesebb is elég!

— A kérdőívet a KSH szerkesztette. Mi mindenre kell majd válaszolnunk?

— A 19 pontos kérdőív teljes körű. Ebben a család- ról, az iskolai végzettségről, és a munkahelyről kérde- zünk elsősorban. A részletesebb, 42 pontból álló ívet csak a lakosság — véletle- nül kiválasztott — egyötö- déről kell kitölteni. Itt az alapkérdések részletezése mellett az ingázásról, az egészségi állapotról, és a társadalmi mobilitásról érdeklődik a kérdezőbiztos.

— Sokan beszélnek egy második világháború utáni feketéről...

— A kitelepítéseknek valóban visszaélték az 1941-es kérdőívek — nemzetiségi hovatartozásra vonatkozó — adataival. Nem is igazán használhatók emiatt az el- következő népszámlálások ilyen tartalmú információi.

— Ma mi a biztosíték?

— Az egyedi adatok rövid időn belül mágneslemezre kerülnek, a kérdőíveket megsemmisítik. A további- akban már nem az egyes személyek, hanem az össze- sített és csoportosított ada- taik a fontosak.

— Nagyon sok műlők majd rajtuk...

— Az alapkérdőíveket — főleg egy-egy panelházban — szetoszthatja, és össze- szerkesztés, -feldolgozás, -publikálás —, de magát a

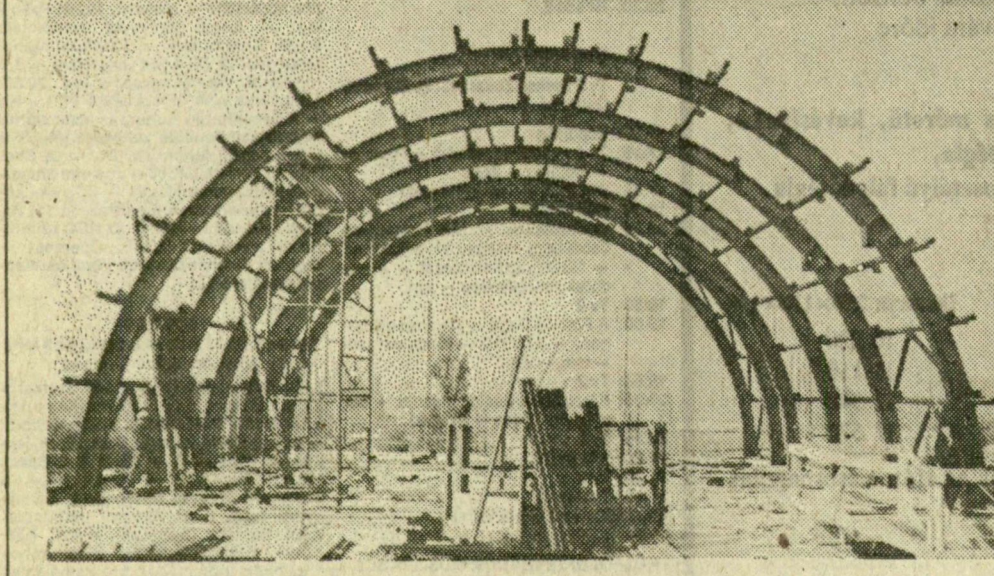
Kovács András

Fémsapkát húznak az új malomra

A szegedi malom építői kitették a zöld ágat, elkezdték a tetőszerkezet szerelését. Igyekezniük kell, hogy le ne fagyjon róla a levél, no, meg a szerelők keze. A szemre is tetszetős acélíveket az Alucentrum Gmk. tagjai öltöztetik fel hőszigetelt alumínium trapézlemezekkel. Lantos József brigádja épp ezen munkálkodik.

Gyemes Kálmán felvétele

Pardon

Az új megyei főkapitány hivatalba lépését követő első sajtótájékoztatójáról november 4-én közölt írásunkba sajnos olyan nyomdai hiba csúszott, melynek következtében Salgó László egyik kijelentése — a nem szó elhagyásával — nézeteivel ellenkező értelművé vált.

— Nem én lettem az ügyele- tes főnök... — hangzott el valójában az általunk idézett mondata, s cikkünk szövegvégkönyve is ezt erősítette meg. Elnézést kérünk Salgó Lászlótól és olvasóinktól!

Balogh Tamás

Mestergyűlés

„A jelenlegi helyzet tart- hatatlan!” E kijelentéssel minősítik önmaguk helye- zét a magyarországi kisipa- rosok, ezért e jelszónak is beillő mondat jegyében zaj- lott a Kiosz szegedi szerve- zetének november 3-án megtartott küldött-taggyű- lése.

A mintegy 120 mesterem- ber 3600 szegedi társa kép- viseletében érdekvédelmi szervezetük gyökeres meg-

let jött létre, melyről el- mondható, hogy 41 év után ismét saját tagjai sorából választott. A hagyomá- nyokhoz való ragaszkodás, a megújulás jegyében elfogad- tatott az az indítvány is, mely a helyi szervezet ne- veként a Kisiparosok Or- szágos Szövetsége — Szege- di Ipartestület-et ajánlotta. Ennek elnökevé Pálvolgyi Zoltán villanyszerelő mes- tert választották